

Załącznik do Uchwały Nr XIII/101/2019

Rady Gminy Radziejowice z dnia 29.08.2019r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2019-2021

Gmina Radziejowice

Spis treści

I. WPROWADZENIE	3
II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU	5
III. ANALIZA SWOT	9
IV. ADRESACI PROGRAMU.....	11
V. CELE PROGRAMU	11
VI. REALIZATORZY PROGRAMU	15
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	16
VIII. OCZEKIWANE REZULTATY	16
IX . MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	18

I. WPROWADZENIE

Niniejszy Program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Radziejowice od 2013 roku.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo- wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale i całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Planowane działania w programie w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny, będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintergracyjny.

Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, z zachowaniem zasady wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Realizacja Programu odbywać się będzie za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Nie bez powodu jednym z przesłań Ustawy jest wspieranie rodziny naturalnej – tak, aby prawidłowo wykonywała one swe funkcje. Ze względu na mnogość tych funkcji, rodzina powinna być objęta szczególną pomocą i ochroną, gdyż, jak mówi preambuła Ustawy, jest *„podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków”*. To tu dzieci doświadczają opieki i pomocy. To tu odbywa się kształtowanie osobowości poprzez przekazywanie umiejętności niezbędnych do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie, podstawowych norm, wartości, wzorów zachowania, obyczajów. Wyżej wspomniane aspekty odnoszą się do socjalizacyjnej roli rodziny. Dziecko poprzez uczestnictwo w życiu rodzinnym, udział w gospodarstwie domowym, w rozwiązywaniu wspólnych problemów życiowych, słuchając rozmów i dyskusji członków swojej rodziny, krewnych, znajomych, rodzeństwa, naśladuje zachowanie najbliższego otoczenia, zdobywając ogromny zasób ważnych informacji, słów, pojęć; rozwija zdolność myślenia przyczynowo - skutkowego. Rodzina funkcjonuje prawidłowo, jeśli proces ten przebiega we właściwy sposób, rozwój dziecka jest stymulowany, a rodzice przejawiają pozytywne postawy integrujące i umacniające rodzinę (postawa akceptacji, współdziałania, rozumnej swobody i uznanie praw dziecka).

Niestety, niektóre przemiany dokonujące się w rodzinach prowadzą do ich dysfunkcyjności. W sytuacji, gdy rodzina przestaje wypełniać prawidłowo swe funkcje, pojawiają się m. in. konflikty, deprywacje potrzeb, zacierane są granice tego, co wolno, a czego nie, co w konsekwencji prowadzi do zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych. Wychowanie i socjalizacja dziecka bywa dodatkowo wypaczona poprzez takie zjawiska, jak: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, ubóstwo czy nieporadność życiowa rodziców. Gdy rodzina staje się niewydolna i jest bardziej zagrożeniem niż wsparciem dla dziecka, konieczne staje się odizolowanie go od rodziców.

W przypadku odseparowania dziecka od rodziny naturalnej, należy wyczerpać wszystkie możliwe formy pomocy, mające na celu umożliwienie ponownego zamieszkania dziecka z rodzicami.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:
  - a). zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b). organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c). prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
  - a). podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b). kosztów związanych z udzieleniem pomocy ponoszonej przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałej na terenie gminy;
8. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Gmina Radziejowice w latach 2016-2018 realizowała kolejny trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny. Corocznie, w terminie do 31 marca składane są sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiane są potrzeby związane z ich realizacją. Program pod względem merytorycznym wpisuje się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2020 w zakresie wspierania rodziny w wypełnianiu jej funkcji oraz jest kompletny w stosunku do innych programów o charakterze lokalnym, jak Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2020.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Gmina Radziejowice to gmina wiejska. Należy do województwa mazowieckiego, powiatu żyrardowskiego. Gmina Radziejowice ma 5 710 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 7,5% ludności powiatu. Gmina stanowi 13,7% powierzchni powiatu. Powierzchnia Gminy wynosi 73,0 km². Sąsiadującymi Gminami są: Gmina Mszczonów, Gmina Jaktorów, Gmina Żabia Wola, Gmina Grodzisk Mazowiecki, Gmina Baranów, Gmina Puszcza Mariańska, Gmina Kowiesy, Gmina Pniewy, Gmina Wiskitki, Gmina Nadarzyn. Gminę tworzą następujące sołectwa Adamów - Parcel, Adamów – Wieś, Benenard, Budy Józefowskie, Budy Mszczonowskie, Chroboty, Kamionka, Korytów, Korytów A, Krze Duże, Krzyżówka, Kukłówka Radziejowicka, Kukłówka Zarzeczna, Kuranów, Nowe Budy, Pieńki Towarzystwo, Podlasie, Radziejowice, Radziejowice - Parcel, Stare Budy Radziejowskie, Słabomierz, Tartak Brzózki, Zazdrość, Zboiska. Dla potrzeb Programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby dzieci z terenu Gminy Radziejowice umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z: pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendiów szkolnych i socjalnych. Karta diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną

Karta Diagnostyczna.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba mieszkańców Gminy Radziejowice	5387	5476	5542
Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Radziejowice w wieku 0-18	1179	1207	1242
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	119	108	115
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	472	479	457
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	350	343	347
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	10	10	11
Liczba rodzin korzystających ze stypendiów socjalnych	37	25	25
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	0	0	1
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	0	0	0
Liczba rodzin korzystających z dodatku energetycznego	0	0	0
Liczba rodzin korzystających Karty Dużej Rodziny	-	430	122
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	22	25	30
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	9	11	38
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	4	6	7

Liczba mieszkańców na przestrzeni trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2016-2018 w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródła finansowania łącznie skorzystało:

– w 2016 roku: **119 rodzin**

-- w 2017 roku: **108 rodzin**

-- w 2018 roku: **115 rodzin**

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w podziale na przyczyny korzystania z pomocy.

Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2016-2018

Powody trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Alkoholizm	3	7	3	7	2	8
Bezdomność	4	7	1	1	1	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24	106	19	80	21	68
Bezrobocie	43	120	33	87	35	49
Długotrwała i ciężka choroba	40	77	39	74	41	41
Narkomania	1	1	1	1	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Niepełnosprawność	52	124	39	74	47	69
Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	117	21	96	18	51
Przemoc w rodzinie	9	14	11	39	38	
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego wychowawcze	3	4	1	1	1	1
Ubóstwo	52	153	44	116	50	87

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo, a w następnej kolejności : długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Znaczną liczbę stanowią rodziny wieloproblemowe, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest najczęstszą przyczyną trudności w pełnieniu prawidłowych ról społecznych i rodzicielskich. W dalszym ciągu główną przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w analizowanym okresie jest ubóstwo, pomimo jego spadku. W gminie Radziejowice ważną kwestią społeczną jest również bezrobocie.

Kolejna tabela przedstawia dzieci przebywające w pieczy zastępczej w Gminie Radziejowice.

Rodzaj pieczy	Liczba dzieci przebywających		
	2016	2017	2018
Rodziny zastępcze spokrewnione	0	0	0
Rodziny zastępcze niezawodowe	0	0	0
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym pogotowie rodzinne i rodziny zawodowe specjalistyczne	0	0	0
Rodzinne domy dziecka	1	1	1
Razem:	1	1	1
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0	0
Razem:	0	0	0
Ogółem:	1	1	1

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
- Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z dokumentów strategicznych:<ul style="list-style-type: none"> - Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziejowice - Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny • Wsparcie asystenta rodziny poprzez objęcie jego opieką rodzin dysfunkcyjnych • Realizowanie dodatkowych form pracy z rodziną • Funkcjonowanie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Rozwinięta w Powiecie sieć instytucji wspierających rodzinę (a w szczególności: GOPS, Gmina, Policja, Sąd PCPR, MOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe) • Funkcjonowanie Krajowej Karty Dużej Rodziny oraz Gminnej Karty Dużej Rodziny • Powoływanie grup roboczych	<ul style="list-style-type: none"> • Ubóstwo • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych • Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie. • Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia • Bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej (wzorce pokoleniowe) • Brak rodzin wspierających • Utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia • Brak świetlic opiekuńczo – specjalistycznych • Brak Poradni Rodzinnej, Psychologa, Prawnika na potrzeby mieszkańców Gminy. • Słaby rozwój wsparcia w zakresie potrzeb lokalowych rodzin

<p>realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dysfunkcyjnym lub rodzinom dotkniętym przemocą domową.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy i powiatu • Coroczne organizowanie dla dzieci wypoczynku letniego, paczek. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych • Edukacja i uświadamianie społeczeństwa na temat problemów społecznych • Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu • Pozyskiwanie kandydatów do tworzenia rodzin wspierających • Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością zarządzania budżetem domowym • Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę) • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy” • Istnienie zjawisk patologicznych (przemoc narkomania, alkoholizm inne uzależnienia) • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych • Zanik więzi i tradycji „pęd życia” • Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny • Wzrost liczby zadań zlecanym samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych • Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę • Demoralizacja dzieci i młodzieży. • Brak miejsc pracy oraz mała liczba miejsc pracy na terenie gminy.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Radziejowice wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i niezaradnych życiowo
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym

V. CELE PROGRAMU

Cel Główny:

Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cel szczegółowy: 1

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka

Zadania	Wskaźniki realizacji działań
Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej(bezpieczeństwo socjalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wywiadów środowiskowych • Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną • Liczba dzieci korzystających z posiłku • Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej (POPŻ, Bank Żywności) • Liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności • Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych • Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego • Liczba rodzin z dziećmi objętych świadczeniem wychowawczym (500+) • Liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego • Liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku energetycznego

Cel szczegółowy: 2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Zadania

Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom

Wskaźniki realizacji działań

- Liczba rodzin/dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych
- Liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków szkolnych
- Liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek w ramach rządowego programu

Cel szczegółowy: 3 Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Zadania

Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny

Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej

Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze

Wskaźniki realizacji działań

- Liczba asystentów rodziny
- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
- Liczba pracowników socjalnych
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną
- Liczba innych specjalistów
- (prawnik, psycholog)
- Liczba rodzin wspierających
- Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem
- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym
- Częstotliwość kontaktów dziecka z rodzicem biologicznym:
  - brak kontaktu
  - sporadyczny kontakt
  - regularny kontakt
- Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych
- Formy i metody wspierania rodzin biologicznych
- Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim
- Liczba podmiotów świadczących specjalistyczną pomoc dla rodzin
- Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego, terapii, mediacji, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych
- Liczba udzielonych konsultacji/porad psychologicznych

Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców

Współpraca pomiotów pracujących na rzecz rodziny (instytucje samorządowe, placówki oświatowe, kościoły, związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia)

- Liczba programów/przedsięwzięć
- Rodzaje programów przedsięwzięć
- Zakres tematyczny
- Ilość zorganizowanych spotkań dla rodziców
- Liczba pomiotów współpracujących na rzecz rodziny
- Liczba posiedzeń doraźnych, zespołów interdyscyplinarnych
- Liczba wglądów w sytuację rodziny
- Liczba informacji do Sądu Rejonowego dotyczących sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej
- Liczba planów pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- Liczba informacji o rodzicach biologicznych, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej

Cel szczegółowy: 4 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży

Zadania

Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi

Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Zabezpieczenie środków finansowanych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, rodzin z dziećmi

Wskaźniki realizacji i działań

- Liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia
- Liczba konsultacji
- Liczba spraw skierowanych do GKRPA
- Liczba uruchomionych procedur NK, w tym w rodzinach z dziećmi
- Liczba grup roboczych
- Liczba spraw skierowanych do Prokuratury
- Liczba spraw skierowanych do GKRPA z Grup Roboczych
- Podmioty które wszczęły NK
- Liczba osób objętych dozorem za przestępstwa z art. 207§ 1 k.k
- Wysokość środków finansowanych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- Formy spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież
- Formy /ilość organizowanych form wypoczynku letniego
- Ilość dzieci biorących udział w

zorganizowanych formach
wypoczynku letniego

- Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w ramach programu rządowego
- Liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny w ramach programu rządowego

Cel szczegółowy: 5 Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz sytuacji niepowodzeń położniczych

Praca środowiskowa

- Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny

- Liczba rodzin objętych pracą socjalną

Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin

- Liczba rodzin korzystających z poradnictwa, skoordynowania działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin

- Liczba rodziców lub opiekunów, korzystających z opieki wychowawczej

- Liczba osób opiekujących się osobą niepełnosprawną, które skorzystały ze wsparcia zatrudnienia/usług i instrumentów rynku pracy

Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym

- Ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wys. 4.000 zł

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w gminie Radziejowice powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować powinny:

a. podmioty publiczne:

- właściwe referaty i stanowiska Urzędu Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- przedszkole publiczne
- szkoły podstawowe, gimnazjum
- Gminny Ośrodek Kultury
- Biblioteka

b. podmioty niepubliczne:

- organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia

c. samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Powiatowy Urząd Pracy
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy
- Sąd Rejonowy – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Radziejowice są środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w ustawach:

- z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej
- z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programu w formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów: wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dla rodzin wielodzietnych i innych, środków unijnych.

VIII. OCZEKIWANE REZULTATY

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2019-2021 Programu wspierania rodziny w gminie Radziejowice są:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, uzależnieniami
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej
- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych
- rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada pomoc rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczej. W przyjętym Programie opiekowanie się rozumiane jest, jako działania wspierające przez instytucje i organizacje non profit, które partycypują w zaspokajaniu potrzeb rodzin z dziećmi w zakresie wyznaczonym przez minimum egzystencji, tj. potrzeb niezbędnych do zachowania biologicznej egzystencji i rozwoju psychofizycznego. Podejmowane działania instytucjonalne rozumiane są, jako wspierające dla rodzin -natomiast nie polegają na wypełnianiu funkcji „zamiast” rodziny. Pomoc instytucjonalna, wyznaczona granicą minimum egzystencji, polega na przekazaniu pomocy rzeczowej i finansowej celem zabezpieczenia elementarnych potrzeb rodzin. W ramach minimum egzystencji wskazuje się na zakres pięciu obszarów wymagających zaspokojenia. Obszar pierwszy obejmuje pomoc przeznaczoną na zapewnienie wyżywienia przekazywaną w formie opłat za posiłki w szkole,

przedszkolu, paczek żywnościowych lub pomocy finansowej na zaspokojenie wspomnianych potrzeb. Obszar drugi obejmuje zapewnienie warunków mieszkaniowych, w tym wsparcie w pokrywaniu kosztów utrzymania mieszkania, zapewnienia odpowiedniego metrażu lokalu i odpowiednich warunków sanitarnych, w tym dostępu do mediów. W ramach obszaru trzeciego – to zapewnienie odzieży odpowiedniej do pór roku, w tym dostosowanej do form aktywności dzieci. Kolejny obszar obejmuje wsparcie dotyczące korzystania z nieodpłatnych usług ochrony zdrowia, zakup leków i podstawowych środków higieny osobistej. W zakresie obszaru piątego uwzględniono zapewnienie opieki przedszkolnej, udzielanie pomocy na wydatki związane z realizacją obowiązku szkolnego.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji i jednocześnie osiągnięcia możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku, bez wsparcia instytucji pomocowych. To szereg działań podejmowanych przez specjalistów współpracujących z rodziną w celu wieloaspektowego realizowania procesu wsparcia. To jednocześnie działanie skierowane na zmniejszanie deficytów rodziny poprzez uczenie nowych zachowań, kształtowanie umiejętności budowania pozytywnych relacji, wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz budowanie poczucia bezpieczeństwa i wzajemnego szacunku. Biorąc pod uwagę przeprowadzoną diagnozę potrzeb rodzin wymagających wsparcia pomoc powinna być zintensyfikowana w szczególności w zakresie realizacji potrzeb związanych z zabezpieczeniem miejsca do życia, wspieraniem w konstruktywnym organizowaniu czasu wolnego, pomocy w funkcjonowaniu

w sferze zatrudnienia oraz w rozwijaniu dobrych nawyków w zakresie zdrowia fizycznego

i psychicznego. To wsparcie zarówno umiejętności kreowania własnej przestrzeni, w poruszaniu się na rynku pracy, jak również wsparcie procesu edukacji i rozwijania zainteresowań u dzieci, umiejętności kontrolowania niekorzystnych dla zdrowia zachowań mających znamiona uzależnień oraz terapia i profilaktyka w tym obszarze. Kreując politykę w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodzin mających trudności w prawidłowym wypełnianiu poszczególnych ról społecznych, niezmiernie ważnym jest, aby na poziomie lokalnym polityka była spójna i zintegrowana. Efektywna współpraca podmiotów realizujących wsparcie pozwoli w rezultacie na samodzielne funkcjonowanie rodzin w środowisku bez konieczności wsparcia instytucjonalnego. Podnoszenie jakości

i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny.

Podniesienie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz rodziny ma na celu takie usprawnienie systemu pracy i jakości usług świadczonych przez specjalistów, aby w efekcie uzyskać zdolność rodziny do prawidłowego wypełniania ról społecznych, a tym samym osiągnięcia

możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku, bez wsparcia instytucji pomocowych. W tym celu wszyscy specjaliści współpracujący z rodziną podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, biorą udział w konferencjach, szkoleniach, kursach, panelach dyskusyjnych. Jednocześnie zdobywając wiedzę i umiejętności w zakresie pracy z rodziną doskonaląc swój warsztat zawodowy, co w efekcie zwiększa możliwość wieloaspektowego realizowania procesu wsparcia. Biorąc udział w superwizji utrzymują nie tylko wysoki warsztat świadczonych usług, ale również mają możliwość uzyskanie nowej, szerszej perspektywy widzenia danego problemu co umożliwia dokonanie trafniejszej diagnozy i przyjęcia lepszej strategii terapeutycznej. Wiodącą rolę pełni tu pracownik socjalny, który odpowiada za pracę socjalną, pozostając w ścisłej współpracy z asystentem rodziny, realizującym zadania określone w art 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz U 2017 poz 697). Pracownik socjalny i asystent rodziny pozostają w stałym kontakcie, wymieniając się informacjami dotyczącymi rodziny oraz omawiają efekty podejmowanych działań. Rola specjalistów, tj. pedagoga i psychologa polegałaby na udzieleniu wsparcia w formie konsultacji zarówno pracownikowi socjalnemu czy asystentowi rodziny, jak również poszczególnym członkom rodzin wymagających pomocy. Specjaliści pomagają rozpoznawać problemy psychologiczno -pedagogiczne w rodzinie i podjąć decyzję o formach i metodach oddziaływań. Dlatego niezmiernie ważnym jest zatrudnienie w/w specjalistów do pracy przy wspieraniu rodzin w Gminie

IX . MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedkładanie każdego roku Radzie Gminy w Radziejowicach rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzonego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Radziejowicach.